

Foia enciclopedica si beletristica cu ilustratiuni.

**PESTA**  
Sambat'a  
20. aprilie  
2. maiu.

Ese totu a opt'a di  
**Pretiuu pentru Austria**  
pe Jan. - jun. . . . . 4 fl. —  
**Pentru Romania**  
pe Jan. - jun. unu galbenu.

Nr.  
**14.**

Cancelari'a redactiunei  
**Strat'a lui Leopoldu Nr. 4.**  
unde sunt a se adresá manuscriptele si banii  
de prenumeratiune.

Anulu  
**IV.**  
**1868.**

**DANILU MANIN.**

Doué dieci de ani de candu libertatea, ce-si incepuse lupt'a contra sclaviei si barbarismului pe malurile Senei, si-a inplantatu de nou flamur'a in mediloculu Europei.

Veneti'a, fromós'a Venetia, care prin pactulu de la Campofornio a fostu despoiatu de libertatea si independinti'a cea de patru spre diece secle, a purtatu cinci dieci de ani jugulu tiraniei, dar' nu si-a uitatu trecutulu fericitu, nu câ-ci destinulu ei n'a fostu a fi sclava.

In 1848. mart. 22 Veneti'a dejosita, si-a aredicatu éراسi fati'a profanata, o multíme inmensa de poporu inarmatu cu arme din tóte secelele si de tóta form'a, s'a adunatu in piati'a Santulu Marcu inaintea edi-

ficiului guvernatoarelui, unde unu barbatu suindu-se pe mésa cu sabi'a trasa a tienutu o vorbire, la care-i respunse vocea a o suta de mii: „vie republic'a.“

Arsenalulu grandiosu, si cetatea cea neinvingibila, carea ar' fi in stare a dá pieptu cu ori ce armata puternica fura ocupate de unu, singuru omu, de Manin. S'a nascutu la a. 1804 maiu 13, din parinti seraci, inse stimati de intréga Veneti'a, famili'a sa a fostu de origiune jidovésca, inse a trecutulu la catholicismu. Tatalu seu unu advocatu stimatu si crescatoriulu seu, intieptulu Foramidi l'au crescutu in ideile republicane, si in ura contra Austriei.

Fiindu donatu de la natura cu unu geniu straordinariu, in etate



DANILU MANIN.

de 17 ani a depus doctoratul din drepturi la universitatea din Padu'a, si pana a ajunsu etatea receruta de a poté fi avocatul, s'a ocupatu cu studii istorice, filosofice si limbistice, si in urma a deschisu cancelaria advocatiale in Mestre.

In 1848. 21 decembre, Manin a ascernutu o suplica guvernului din Vien'a, in urma careia devenindu suspiciosu, dinpreuna cu amiculu seu poetulu Tomaseo, au fostu prinsi si internati.

Tóte inse in zedaru, câ-ci dñele sclaviei si servilismului erau numerate. Armat'a austriaca fiindu invinsa, mereu mereu a paresitu Milanulu, Lombardi'a intreaga si in urma Veneti'a. Flamur'a republicei Venetiane falsaiá éra falnicu, si Manin de concetatiunii lui fu alesu de dictatoru.

Ca omu seracu s'a suitu pe tronulu dictatorialu, dar mai seracu s'a scoboritu, câ-ci a remasu totu deuna omu de caracteru, si n'a abusat de increderea pusa in elu.

In 1849 in lun'a lui marte, dupa o lupta de patru dñe, lupt'a pentru libertatea italiana a fostu sugrumata de armele austriace, Veneti'a inse jumătate de anu a mai remasu ne subjugata, si numai dupa ce tóte provinciile rescolate au fostu devinse, in urma in 1849 23 augustu, a capitulatu si ea.

In loculul leului republicei s'a incubatu denou vulturulu cu dóue capete.

Marele patriotu a trebuitu sê si paresésca patri'a, si dinpreuna cu famili'a sa, s'a dusu la Parisu, unde dupa ce si-a ingropatu soci'a si unica féta a muritu si elu in 1857, 22 decembre.

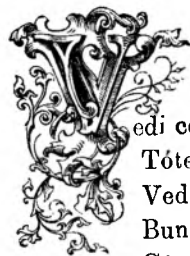
Elu n'a ajunsu desrobirea patriei sale, n'a ajunsu sê mai véda odata falsaindu tricolorulu natiunii sale in patri'a lui, dar poporul seu, poporul italianu la aniversarea proclamarei republicei, adeca in 1868, 22 marte a adusu osamintele marelui patriotu din pamentulu straniu, si le-a asediatu in patri'a sa.

Asié o serbare, asié o dñ insemnata inca n'a vediutu Veneti'a, câ-ci sute de mii din tóte partile lumii a venitu sê asiste la inmormentarea marelui fiu alu ei, si insusi regele Victoru Emanuelu inca si-a tramisu reprezentantele seu officiosu la inmormentarea marelui republicanu.

Cosciugulu lui s'a asediatu in beseric'a Santului Marcu.

Trei ore intregi a trebuitu pana a trecutú intregu conductulu de la loculul unde a fostu asediatu interimalu, pana la beseric'a Santului Marcu. In tóte piatile pe unde a trecutú a statu câtu-va tempu, si in totu loculul a tînutu vorbiri cei mai renumiti oratori, nu numai italieni, ci si straini.

Poporul italianu a aratatu, câ e demnu de barbati mari, si câ scie stimá virtutea patriotica.



## ADIO!

Vedi copila cum in lume  
Tóte si au alu loru destinu;  
Vedi cum trecu ca nesce spume  
Bune, rele precum vinu!  
Câ nimic'a pre vecia  
Providinti'a n'a ziditu, —  
Cum a nóstra amicía  
Va durá fara finitu?

Vedi cum luce in splendóre  
Sacru dñei domnitoriu,  
Preste firea saltátóre  
Vérsa radie zimbitoriu;  
Dar' rapesce-a lui domnia  
Tempulu noptii-inegritu,—  
Cum a nóstra amicía  
Va durá fara finitu?

Vedi in róua cum se scalda  
Junele si mandrulu crinu,  
Pana luce radi'a calda  
Elu e voselu si seninu;  
Dar' a tórnei tirania  
Ucea crinulu in floritu:  
Cum a nóstra amicía  
Va durá fara finitu?

Ai vediutu cum de fierbinte  
Eu copila ti-credeam;  
Candu a tale juraminte  
Neclatite le credeam;  
Dara adi candu in trufia  
Tóte uiti ce mi-ai vorbitu, —  
Credi c'a nóstra amicía  
Va durá fara finitu?

Tu vedi bine cum in lume  
Tóte schimbu a loru destinu, —  
Vedi câ eu la alu teu nume  
Numai potu sê me inchinu!  
Déca altulu, vréi sê fia  
Langa tine fericitu:  
Dieu adio la amicía,  
Câ de tine nu-su iubitu!

I. Lapedatu.

## DACULU CELU DIN URMA.

(Novela istorica.)

Lume, lume, cum treci, cum te duci! . . .

Apare unu fenomenu in natura, o cometa pe ceriu, — si ómenii le admira si combinédia si esplica din ele viitoriulu si eveneminte grandióse; — apoi dispare minunea naturei si comet'a pe ceriu, — si se uita ca cum n'ar fi fostu; — apoi trecu omenii, si se uita si ei ca tóte in natura.

Lume, lume, cum treci, cum te duci!

De infloresce primavér'a, ingalbinesce frundi'a, trece junéti'a si visulu, s'alina suveni-rea si simtiulu, amorulu si viéti'a.

Si trecu tóte 'n lume un'a ca alt'a, un'a dupa alt'a.

Tronuri stralucite, popóre mari, tempuri si intemplâri grandióse — s'aventã si trecu ca negur'a pe munti.

Tardû prin nopti tacute, prin nopti tainice, line, — tardû prin nopti misterióse, candu céti'a ascunde secretulu si peccatele ómeniloru, candu siópt'a pórtã misteriu — me uitu adese meditandu cum trece lumea cum trecu tóte, si cugetulu meu, nu sciu ce e in elu, asié me dobóra! . . .

Se pare, câ me redica candu si candu naltu peste lume, peste natura si peste totu ce viédia — se pare, câ me redicu ca unu vulturu eutediatoriu, si stau in punctulu zenitalu si privescu in spatii nemesurate.

Se pare, câ tempulu trece pe sub mine siuerandu ca orcanulu si se estinde 'ntrunu spatiu nemesuratu, desfasiurandu din sine multele si nenumerate.

Nainte se redica perdéu'a viitoriului; in-dereptu, in spatiulu celu nemesuratu se estinde intunereculu tempuriloru in aeru obscuru, lunaticu balaiu.

Vedu monuminte nalte ca atâte intreprinderi de bratie omenesci, vedu valuri de lumina ca atâte fapte maretie; trasure de sange, bataliile braviloru, luptele popóreloru ce au traitu odata in gloria séu in slavía, si au peritu in lupte ca bravi; séu in lantiuri ca slavi.

Departe peste intunereculu cugetului, acolo in afundímea tempuriloru se vede o cétiã alba ca o flacara marétia, — si luce albastra ca unu semnu misteriosu si naltu.

Acolo departe se redica o statua marétia, unu monumentu falnicu din marea tempuriloru si stâ morosu, — se pare câ striga catra lumea moderna: inca n'a venitu tempulu ei, inca n'a sositu omenimea sê-i precépa graiulu si istori'a ei.

Si deschidu istori'a, si 'ntorcu paginele si scrutediu, — inzedaru, — neci o urma, neci unu semnu, neci unu cuventu nu-mi spune ce insemnéza statu'a aceea betrana, morósa si-mohorita.

Oh ce padiesci tu statua acolo departe in vremile cele betrane? pentru ce esti asié falnica, ce acopere pólele tale? — ce sperantia, ce credintia, ce taria te tiene, si nu treci cum trecu tóte 'n lume, — unde e povestea ta in istori'a lumii?! — —

Mai intorcu o pagina, intoreu dóue, frundiãrescu mai incolo, — si ajungu la tempurile cele betrane, si ajungu dorulu meu.

Istori'a mi-deschide tabloulu trecutului ca unu somnu maretiu.

Si eu, ah eu nu traiescu mai multu in lume, tredî'a me lasa, somnulu, unu somnu divinu, unu farmecu naltu me cuprinde, si visurile me redica naltu peste lume intr'alte sfere, unde se deschide poetului secretulu cu óre-care farmecu, unde vede ochiulu ce nu scie lumea, si de ce nu póte spune i ertatu sê planga.

Asié dîce istori'a:

A fostu odata unu poporu pe lume, mare si puternicu, liberu si maretiu. . . . bratielu lui a sfarmatu superbí'a Romei, armele lui au umilitu domnitórea lumii; câ-ci diculu ce-lu adorá, erá libertatea, credintia, voinit'a si virtutea lui triumfulu si libertatea.

Acestu poporu a fostu, poporulu Daciei, — asié dîce istori'a!

Liberu nascea, liberu traiá si liberu moriá daculu, — si ah, acestu poporu s'a stersu de pe fati'a pamentului pe veci; dar' s'a stersu ca poporu bravu, ca poporu liberu.

Domni'a si slavi'a i erá poveste infioratóre, lupt'a i erá serbatórea vietii, invingerea place-rea pe pamentu.

Betranii lui caruntiáu in lupte, cresceau junii in voinicía si erau mandre fetiórele cu amantii vulnerati.

Ah tempu de voinicía, tempuri de mariri!

Dogmele mantuirei i erau curaguilu si barbatí'a — speranti'a si credinti'a de fericirea altei vietii erau intrunite cu bravur'a, — si dorulu lui erá sê traésca liberu, sê móra in batalia.

In lupta perdere, in pace dorere si lipsa nu cunoscea daculu. Barbatii lui nu cunosceau téma pe pamentu, si femeile lui saltau pe campurile de sange pentru fericirea celoru caduti in lupta, — si plangeau cu lacrimi junii ce moriau pe bratiu de mama si n'au moritu in lupta curane din resboiu.

Si candu se inchiná betranulu daciloru pe patulu de mórte, invetiulu celu din urma erá catra copii: sê traiésca liberi, sê urésca slavi'a si asuprirea si sê móra in batalii. Povestile loru erau faptele, luptele daciloru, si betranii le tradau povestile sale din vitia 'n vitia cu fala si cu mandri'a. Voinicii daciloru le pastrau cu pietate sacra — si 'n lupte sangeróse, atunci candu voinicii cadu ca frundi'a, candu fruntea stâ'n fati'a buzduganeloru, candu sangele curge pe spada — atunci candu libertatea si patri'a erá periclitata, — atunci-si aduceau ei a minte de luptele mosiloru, — si perdere nu cunoscea in viétia, câ asié-i invetiau parintii loru.

Si erá tiér'a lui mandra si 'ncantatóre, verde si inbaltita ca smaltulu primaveri. Pólele ei le spelau riurile muntíloru, — — erá tiér'a lui acolo unde se facea aurulu pentru diadem'a regiloru, frundi'a pentru lauru, voinicii pentru lupta, si fetióre albe ca lebed'a, — amantele resboiniciloru bravi.

Oh mandra ai fostu Dacia mandra, démna de fiii tei, — voinícu ai fostu poporu falnicu, demnu de tiér'a ta.

Si ah, — poporulu cen'a cunoscutu perde-re in lupta, lacremile si rusínea servitutii, — acestu poporu a apusu ca o lumina, si tiér'a lui cea mandra si tiér'a lui cea romantica s'a facutu unu jelnícu cemetériu.

Oh ce litera infioratóre, ce pagina négra in cartea ursitei, Dómné; ce crancena pedépsa e mórtea unui poporu ce a fostu tare si mare, ce a nascutu cu arma in mana, cu semnulu barbatiéi insemnatu pe frunte de degetulu creatoriului seu, si a facutu bravure si minune, si a aretatu, câ e demnu de viétia sa.

Déca induratulu Domnedieu, care a creatu popórele, n'are gele de mórtea unui poporu, atunce dara, sê se potopésca poporulu cu bratie lasié, poporulu gârbitu de suferintia si de servitute, — sê piéra poporulu consumatu de rusínea sclavíei si frantu de jugulu servitutii, — sê piéra poporulu pe a carui altare n'a arsu atât'a zelu, insufletire si sange de eroi, pe a carui frunte nu se vede vulturulu falnicíei, sê piéra poporulu celu ce tiranesce si celu ce nu-i frange lantiulu, — dar unu poporu falnicu, Dómné, a carui tiéra erá cunun'a, decoramentulu pamentului, a carui fii erau bravi ca puii leiloru, virtosi ca stanc'a muntíloru, a carui fii n'au cunoscutu rusínea perderii, unu poporu de modelu pe lume pentru ce sê piéra Dómné?!

Ivitus'au dupa tempuri multe alte popóre nóue si tenere, — si preste ruinele patriei darimate s'a claditu alte tronuri si alte imperatíi...

si acum ah, nime nu mai plange la suvenirea si numele lui, — tóte se paru câ dormu, numai in istori'a lumii mai traiesce unu monumentu mare si tristu.

Eu privescu la monumentulu teu Dacia, ... si asié mi-vine sê plangu.

Oh nu condamnati lacrimele mele — — ce sê facu eu déca simtiulu meu stórcce lacrimele mele, ce sê facu eu déca anim'a me dóre si plangu cu lacrime langa mormentulu unui poporu.

Oh, atunci candu angerulu poesiei saruta fruntea mea prin visuri, atunci candu viétia se preface intr'unu somnu tainicu, misteriosu, candu sufletulu se 'naltia, oh lasa monumente, lasa poetulu sê-si planga placerea in lacrime, oh lasa-me monumentu maretiu si sacru sê meditediu la tine, sê meditediu, sê meditediu!...

Fal'a mea, ca nepotulu regiloru si imperatíloru ce a darimatu in virtutea-i pecatósa popóra si trónuri, si a sujugatu popóre tari; — fal'a mea si suvenirea strabuneloru mele mariri — me léga de tine; — lasa-me sê privescu la tine, — sê te vedu, sê meditediu si sê plangu!

Voire-asíu, oh voire-asíu sê planga tóta Daci'a, voire-asíu sê planga totu sufletulu din pamentulu romanticei Dacie, atunci candu poetulu saruta urn'a anticeloru mósce, candu viersulu poetului plange la tristele suveniri.

Dar eu, ce tardíu dupa tempuri multe, dupa tempuri grele redicu graiulu meu, si-lu resbescu preste otarele Daciei mandre, ca unu echo tristu si de gele — atinge-voiu eu anim'a acolo unde dóre, tredí-voiu eu cugatarea: cee sê piéra din lume unu poporu?!

Déca nu vei lacrimá la suvenirea unui poporu ce a moritu pentru libertate, care pentru virtutea cea mai santa s'a stersu de pe fati'a pamentului, — lasa sê planga poetulu oh monumente, lasa sê planga poetulu, ca o umbra ce órbeca prin mormintele strabuniloru omenimei, — si vine si apare gelnica plangatóre, — lasa-me sê plangu eu la suvenirea ta scumpa Dacia, sê plangu! — sê plangu! !

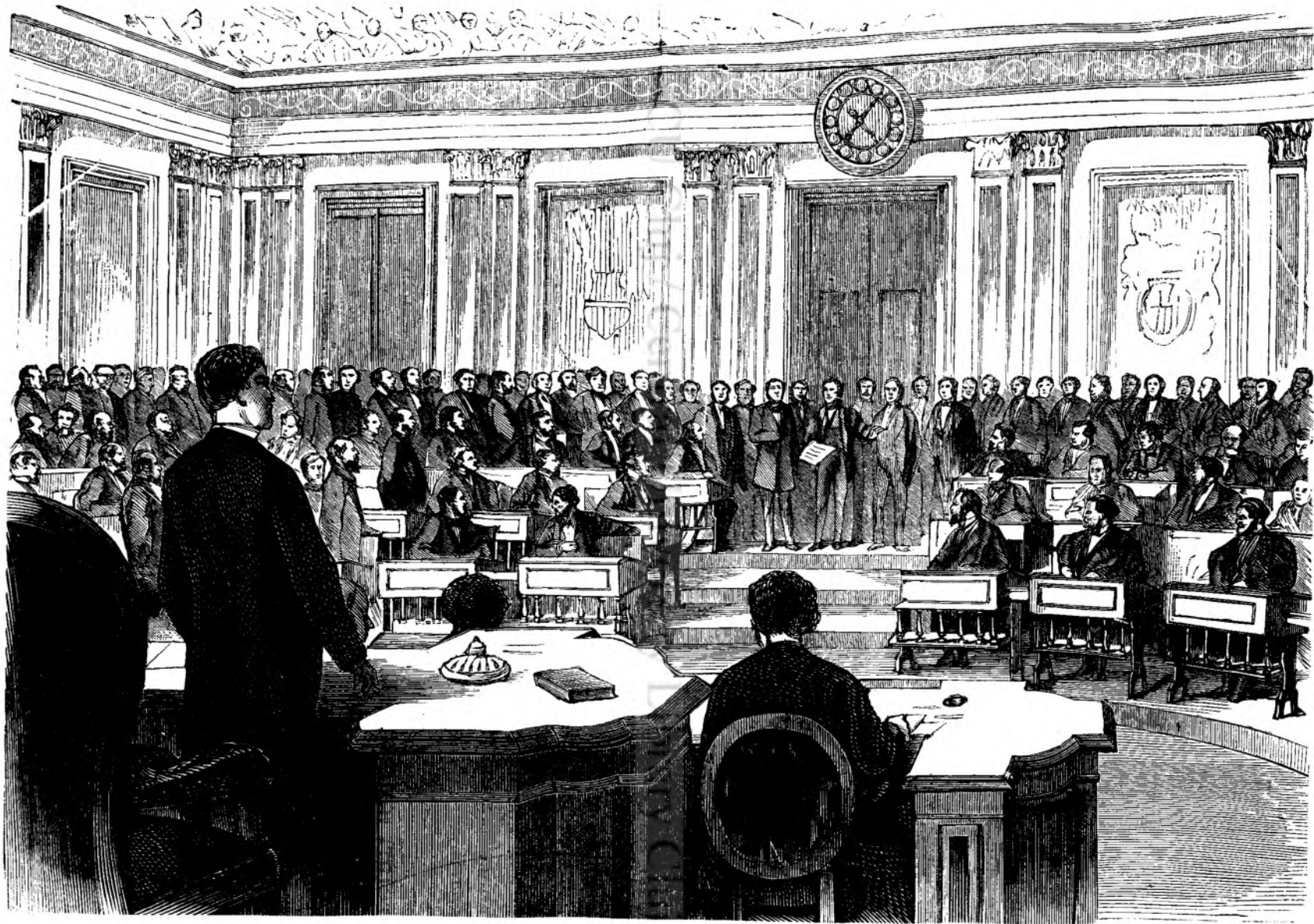
\* \* \*

Sosit'a carte dalba, carte mare, imperatésca, la falniculu rege, la regele Decebalu.

Sosit'a carte mare din Rom'a cea superba, din Olimpulu popóreloru, — si vulturulu Romei falfaindu in aripi, cere bataia cere sange.

Si a fostu puternica Rom'a, si a fostu brava Daci'a.

Falnicia dedatelor mariri increde veteranii Romei, si bravur'a nervóseloru poteri inganfa Daci'a voinica.



INCEPEREA PROCESULUI LUI JOHNSON, IN SIEDINT'A DIN 13. MARTIU A SENATULUI STATELORU UNITE AMERICANE.

Hah, Rom'a tributaria!... tributariu cetă-  
ténulu Romei, degradatu vulturulu triumfatoriu  
si falnici'a lui, rusînata a fostu spad'a in-  
vingătoare, doliu purtau umbrele Brutîloru si a  
Cesariloru si umbra capitoliulu, Romei, —  
hah, asta n'o potea uitá Rom'a!!

A scapatu Rom'a de tributulu rusînatoriu,  
dar inganfărea Daciei, câ ea a rusînatu Rom'a  
cea superba, o-a adusu la temerantie mari si  
otarele Romei erau espuse pradîloru barbare,  
pradîloru Dacesci.

Acolo in tier'a aceea mandra, si mandra si  
muntósa, unde crescú voinicii ca stejarii, unde e  
falnicu muntele, curatu isvorulu si limpede ceri-  
ulu, acolo in tier'a Daciloru traiesce inganfata  
cét'a barbara, ce rusînédia superbî'a Romei.

Hei câtu de mandra e tiér'a acea, câtu de  
mandre-su otarele ei, bune aru fî de otarele Ro-  
mei — ce bravi de lupta si cu tarfa, buni aru fî  
vasalii Romei, — si fetiórele ei amante resboi-  
niciloru bravi!

Si s'a ivitu negre fantónele anticeloru mo-  
numente, si a zuraitu portile templeloru, si s'au  
miscatu statuele prin capitoliu, tardfú prin nop-  
ti aniversarie.

In templ'a lui Janu se iveau umbre secre-  
te, prevestitóre, si siedeau pe altare si plangeau  
fal'a deodata, suvenirea baetîloru Romei, regilo-  
ru triumfatori.

Betranii dedati la lupta, la gloria si la ma-  
rire vedeau aparendu prin vise umbrele strabu-  
niloru si a regiloru libertatii Romei, — si apa-  
reau jelnice si amenintiau cu degetulu carmuir-  
torii cetatii cei betrane, svatnicii Romei.

(Va urmá.)

V. R. Buticescu.

## Scrutári mitologice la Romani.

(Urmare.)

Déca mai departe merita credintia biogra-  
fi'a papei Damasú, ce se afla intru unu codice  
vechiu in Sta Maria Maggiore in Rom'a, atunci  
inca in sinodulu romanu din 367 se amintesce  
despre unele femei, cari cu Herodias si alte vra-  
gitóre, calarescu pre anumite animale facandu  
caletorfi lungi.

Totu asemene ne amintescu Apuleiu si  
Lucianu despre muierile Thesaliene, cari prin  
anumite unsori se stramutau in paseri, in pie-  
trii, ba chiar ele sborau prin aeru dupa amoru-  
ri voluptóse.

Ovidiu inca ne dá deslucirea cea mai inveda-  
rata despre anticitatea acestei credintie.\*)

\*) Hanc ego *nocturnas* versam *volitare* per *umbas*

Tóte aceste sunt de ajunsu spre a reduce  
calaririle fantastici pre terenulu vechimei clasi-  
se, care e fantan'a primitiva a acestui sorgente  
misteriosu ce e versatu astadi preste tóta Euro-  
p'a. Tóte aceste sunt de ajunsu ca sê cunósce-  
mu in vragitórele nóstre pre inasa-si Medea lui  
Ovidiu.

De nóa ori o vede frumós'a Dî cum sbóra

*Calari pre balauri* ce trecu notandu prin ventu.

Metam. I. VII. v. 234.

Vragitórele postescu dominec'a, manca car-  
ne vinerea si la sabatulu vragitorescu incaleca  
pre betie, usióge, meturi, tiapi séu alte vehicule  
si-si iau calea prin aeru. Ele intra si esu mai  
totu deuna pre hornu. Totu asemenea si in  
Franci'a si Itali'a.

Ele-si au anumite locuri de adunari in anumi-  
te tempuri. La poporulu romanu e credintia câ  
ele se aduna in ajunulu de St. Georgiu cu tóte  
la unu locu prin paduri si mori paresite, unde  
li se impartu demandârele din partea Satanei.

Candu voiescu sê-si iae calea prin aeru,  
vragitórele se folosescu de anumite unsori si de  
esprimarea unoru formule.

Tóte vragitórele trebe sê inchie unu pactu  
cu Satan'a, prin care elu se obléga a le multiu-  
mí tóte pasiunile pre venitoriu, si a **contribuí** cu  
ajutoriulu si cu puterea sa la maleficiile vragi-  
toresci. Fara de acestu pactu nu este magia dia-  
bolica. Demonulu nu se póte silí de catra óme-  
ni, elu servesce bucurosu, dara nu fara ceva  
profitu.

Éca pactulu ce-lu inchia Bab'a Clontia cu  
Satan'a.

Vin' ca-in ceasulu de urgia

Candu sbóri nóptea blastemandu

Ca sê-mi faci tu pe-alu mieu gandu

*Câ de-acum pe vecinicia*

*Tie sufletu-mi vendu.*

si apoi

Eu pre mandru-ti P'oiu aduce

(Sbiéra-unu glasu ce dá fiori)

Pintre sierpi si pintre fiori,

*La cea balta de mi i duoe*

*Si-in pregiuru-i de trii ori*

La ori-ce farmecare si cu atâta mai multu  
la cele de amoru, inainte de a se incepe misteri-  
ele se invóca patronulu séu patron'a arcaneloru  
de nópte, fara de a caroru a jutoriu nu se póte

Suspicio, et *pluma corpus anile legi.*

Suspicio et foma est.

Amor. I. 8. 13.

\*) Garinet. Hist. de la magie en France p. YLII.

incepe nimicu. Vragitóreă lui Theocritu și a lui Horatiu invóca pre Hecate, vragitóreă lui Alexandri invóca pre Satanu.

Sai din *hâu* far' de lumina  
Tu alu *ceriului dusmănu!*  
Tu ce-in veacuri schimbi unu anu  
Pentru-unu sufletu ce sùspina,  
*Duhulu reului, Satanu!*

Tu ce stingi cu-a ta aripa  
*Candel'a de pre mormentu*  
*Unde zacu môte de santu*  
Candu incungiuri intr'o clipa  
*De trei ori acestu pamentu!*

Asemenarea din acest'a cu cea de la Theocritu e destulu de evidentă.

## VIII.

Farmecatórele romane și grece întrebuintiau la farmecile de amoru o rotitia de arama, care o întorceau cu rapedîme. Bab'a Clontia se folosese de fusulu seu.

Si totu tórce, stirb'a tórce  
Din masele clentieniudu  
Si din degete plesnindu,  
*Fusu-i rapede sê-in tórce,*  
Iute-in aeru sfârâindu.

si érași

De-a veni elu dupa mine  
Sê-lu iubescu eu numai eu,  
Dare-ar Domnulu Ddieu  
*Sê-i se-întórca totu in bine*  
*Cum se-in tórce fusulu mieu!*

Ér de n'a vre ca sê vie  
etc.

*In capu ochii sê-i se-întórca*  
Si-sê-i fia graiulu prinsu,  
etc.

Poterea Medeei am aratat'o mai susu, éra Bab'a Clontia astu-feliu vorbesce:

Vin' la mine, voinicele  
Câ eu *nóptea ti-oiu cantă,*  
*Ca pre-o flóre te-oiu cată,*  
De *diochiu,* de *sôrte rele*  
Si de *sierpi* ti-oiu descantă.

Déca vragitórele vechi deprindeau misteriele loru la lucirea lunei fantastice și prin farmecile sale poteau sê ia lun'a de pre ceriu. Bab'a Clontia inca-si desvólta artea farmecarii sale la lucirea blonda a Virga-lunei, care apoi incepe a se întunecă:

Tórce bab'a mai turbata!  
Fusu-i sbóra nevediu  
Câ-ci o stea lunga-au cadiutu,  
*Pe luna s'a pusu o péta*  
Si-in satu foculu a scadiutu.

si apoi

Vircolaciulu se latiesce  
Susu pre luna ca unu noru  
etc.

Vragitórele de astadi pasiescu numai atunci la misteriele diabolice, candu tóte farmecile ce le-a statu loru in putere nu au folositu nimicu. Astu-feliu și in „Bab'a Clontia“ Dni Alexandri potemu distinge dóue parti, in cea de antâiu ea este o simpla farmecatóre, in partea a dóua (incepandu dela strofa 15-a) ca alérge la ajutoriulu Satanii.

## IX.

Spre a farmecă pre cine-va și a-i aprinde dorulu catra o anumita persóna se mai întrebuintieza de poporulu romanu și puterea magica ce o au doue óse de *recanelu*. Recanelulu esta o brósca mica verde, ce prin instinctulu seu naturalu presemte stramutarile temperaturii și urmarea vre unci tempestâti séu ploii. Chiar acestu daru cu care-lu indiestră natur'a de a fi barometrulu poporului, nascù in elu credinti'a și despre puterea ce o are in farmecile amoróse.

Fetiti'a care vrea sê fia iubita de unu june fara ca sê mai pórté frie'a in sinu, câ elu va fi vre odata perfidu catra dins'a, candu aude primavér'a mai antâiu cantandu recanelulu prin burueni, lu-prinde si-lu baga intr'o *olcica*. Se duce apoi sér'a in dealulu care este mai aprópe, lu-ingropa intru unu furnicariu, si pléca catra casa fara *ca sê se uite inderetu*,\*) pentru câ atunci a disparutu tóta puterea farmecatóre din recanelu. Dupa trei díle se duce éra la *furnicariu*. In tempulu acel'a furnicele rodu totu recanelulu, remanendu din elu numai *dóue osutie mici* unu *carligelu* și o *lopatica*. Copil'a ia aceste dóue óse, cu carligulu atinge pre acel'a de care i dragu, si elu din momentulu acela nu va mai poté retiste amorului, cu lopatic'a departéza pre acel'a de care nu-i place.

Tótu asemenea si in Romani'a, numai câtu acolo poporulu întrebuintieza in locu de recanelu unu *lilíacu*.\*\*\*) Renumitululu naturalistu\*\*\*) ce-si află mórtea in craterulu Vesuvului, vorbindu despre brósce, ne scria urmatórele:

\*) Asemenea si la Virg. Eclog. VIII. candu Amaril'a arunca bosconele in pragulu lui Dafne fara *ca se uite inderetu*. — \*\*) Alexandri Poesii pop. a Rom. p. 10. — \*\*\*) Pliniu H. N. C. XXXII. c. 5.

„Democritu ne spune că scotiendu cine-va limb'a de la o brósca via, fara ca sê-i atinga alta parte a corpului si dandu-i dupa aceea calea in apa, — de va pune limb'a acést'a la muiere candu dórme pre pieptu unde-i bate anima, ori ce va intrebá-o i vá respunde din firu in peru tóte adevveratu.“

Si apoi continuandu dîce mai departe:

„Magii dîcu că ficatulu bróscei este gemenatu, si aruncandu-lu omulu intru unu furnicariu, partea aceea care o apetiescu servesce de contra-medicina in contra tuturoru venineloru si boscóneloru. Sunt unele cari traiescu numai prin spini, de unde se si numescu *brósce de rugi*, pre cari Grecii le numescu *αργυρος*, aceste sunt cele mai mari dintre tóte, si au in sine felurite poteri magici. Auctorii ne spunu pre intrecute lucruri minunate despre ele. Asié ducandu-le in adunari de poporu se face tacere. *Osutiulu ce se afla in laturea drépta*, déca-lu arunca omulu in apa clocotitóre, vasulu se recesce si numai póte fierbe pana nu se scóte éra afara. Osulu acesta se afla, aruncandu brósca intru unu *furnicariu*, unde i se róde carnea . . . . . Unu altu *osutiulu* este *in partea stanga*, care se numesce spaim'a caniloru si bagandu-lu in apa indata incepe a fierbe. Cu elu nu te navalescu canii si dandu-lu in bentura poti atîtia *iubire* si *cérta*\*) . . . . . Si éراسi legandu osutiulu din partea drépta in o piele de mielú próspeta, se potu curá cu elu frigurile atátu cele de pátru dîle câtu si altele. — Totu cu elu poti sê impedece si *amorulu*.“

Cetitoriulu alature aceste ce le dîce Pliniu pre la anulu 60 d. Ch. cu cele ce le-am descriu mai susu si faca conclusiunea.

Farmacatórele ingrópa sub pragulu usiei vestminte de a amozelului si se folosescu de nisce fire de lana de colori deosebite (alba neagra, rosia), mai cu séma uricou, cari le innóda intru unu modu anumitu. Totu asemenea facu si vragitórele lui Theocritu si Vergiliu. Pre tier'a Hatiegului farmecatórele mai facu o papusia de panza\*\*) infasiurandu-o cu nisce fire de lana, cari o arunca apoi pre strade séu pre la isvóre. Papsi'a reprezentéza pre persóna farmecata. Misteriele ce léga de papsi'a acést'a se dîcu momóne si bobóne. De multe ori inse se punu numai nisce fire de lana innodate in calea pre unde are sê tréca vre unu june anumitu, de trece preste elu se si farmeca si pentru biét'a copila se incepe viétia nóua. Aceste sunt misteriele cele mai inocente de amozu.

\*) Poporulu romanu crede a póte nasce *cérta*, déca va arunca cineva intre cei adunati *ochi de racu*. (Hatiegu.) — \*\*) Horatiu Satir'a I.

Dintre flori se intrebuintéza la farmece amozu mai cu séma busuioculu, cefetitielu romanu póta in sinu, la brúu, ba chiaru si in peru

Mergi la campu de-alege unu smocu  
Totu de mótu si busuiocu  
Sê-mi stingi anim'a de focu.

si éراسi

Floricea de busuiocu  
Ce opresce mandru in locu.

(V. Alesandri, Poesii pop. a Rom.)

Totu asemenea se folosescu bujorulu si eder'a.

Potere magica are in sine si navalniculu, portandu-lu omulu la sine lu-navalesce tóta lumea, ad: ori si cine-lu vá avea dragu si tóte intrigile inamiciloru nu-i voru pote stricá nimicu.

Cenusi'a Solomandri dîce Pliniu, legata la man'a drépta atîtia amozulu voluptosu, la cea stanga inse-lu potolesce. De insemnatu e cá chiar si la poporulu romanu cenusi'a ei se folosescu spre a compune deosebite filtre amozosa.

(Va urmá.)

Nicolau Densusianu.

## Sentintie pentru femei.

Nevinovatí'a si curatiani'a femeésca e ceva mai naltu si santu pe pamentu. ~~Act e trépt'a~~ unde divinulu cu pamentesculu se intelnescu.

Totu ce in adevveru iubimu, nu se póte rescumperá, si totu ce are pretiu de rescumperare, nu am iubitu in adevveru.

Sufletulu femeescu mai bucurosu cauta si sustiene aceea, ce a aretatu unu spiritulu mai inaltu si o limba mai puterica, — si prin aceste si-esplica simtiemintele sale.

Anim'a femeiei e destinatiunea sa, de óre ce ea in casurile mai multe se conduce numai de anima.

Numai atunci, candu amórea s'a stinsu si credinti'a a peritu e perduta chei'a, carea a deschisu dóue anime tenere.

Femei'a are unu surisu pentru tóta bucuri'a, o lacrima pentru tóta dorerea, o mangaiare pentru tóta miseri'a, o escusare pentru tóte smintele, o rugatiune pentru tóta nenorocirea, si o incuragiare pentru tóta speranti'a.

Femei'a, carea are spiritulu, sê se folosésca de elu ca de o lampa, numai pentru ca sê lumineze cáile sale.

Cine se domnésca in casatoria? Amórea se domnésca, si cu ea se insotiesce si ratiunea, unde aceste sunt, tóte se afla.

M.



## Conversare cu cetitórele.

— Pest'a 30 aprile 1868. —

(Scen'a cea mai grea, — sub bubuitulu tunurilor, — fêta sêu fu? — bucuri'a mea, — Telegrafulu ca autoriu de bucuri'a, — teatru natiunalu, — Pascali si Millo, — ce suntemu? — foile unguresci, — unu ungurasiu invetiatu, — descoperiri nôue, — ce nu scie invetiatiulu magiaru.)

O artista renumita jocase odinióra in teatru lu unu orasiu din Germani'a unu rolu tragicu, greu si fôrte ostenitoriu. Dupa finitul representatiunii princepele dede o serata, la care luà parte si artist'a admirata de toti. Conversarea curgea despre succesulu brillantu din teatru in sêr'a aceea. De odata se întorse unu conte catra artist'a si i dîse:

— Rolulu dvóstre in pies'a din sêr'a de adi a fostu atâtu de greu si obositoriu, încâtu nu sciu ce sê admiru mai tare, talentulu sêu poterea dvóstre? Totusi permiteti-mi a ve rogá sê-mi spuneti cu sincerite, care scena v'a parutu mai grea intre tôte?

— Scen'a aceea, in care trebuia sê siedu vr'o cinci minute ca inlemnita, pana ce pictorulu mi-dese mnà portretulu. Ah, acêst'a mi-se pareca a fi unu secolu, atâtu de multu tiênù.

Cam in astfelu de stare erau si locuitorii din Bud'a-Pest'a mercuri in 22 aprile demaneti'a inainte de siese óre. Tunurile din citadela incepu a bubui, si a nuntiaru locuitorilor, cã famili'a imperatésca si regésca s'a inmultitu. Curiositatea si pan' atunce erã mare, cã adeca ce se va nasce, fiu sêu fêta? Dar in momentulu, candu tunurile dederu semnalulu celu d'antâtu, curiositatea culminã. Toti incepeau a anumerã sunetelu tunurilor. Aceste câte-va minute fura mai grele pentru ei, decãtu tóta acceptarea de pan' acuma.

In fine tunurile incetara, sunandu numai de doue-djeci si una de ori. In palatiulu regescu se nascu fêta. Omenii nu voiau a crede. Ei intariau cu sil'a, cã nu e fêta, ci fiu, si cã tunurile numai pentru aceea incetara, cã-ci sgomotulu loru cutrieratoriu facu o impresiune neplacuta a supra reginei.

Insedaru. In palatiulu regescu se nascu fêta si nu fiu. Dar pentru aceea bucur'a totusi fu mare.

O asemene bucuri'a viua simti si eu intr'una din dilele trecute. Si sciti cine fu autoriulu bucuriei mele? „Telegrafulu Romanu.“ Sciu, cã neci n'ati cugetatu la asié ceva. Si totusi e asié. „Telegrafulu“ me suprinsu cu scirea multu interesanta, cã artistulu de la Bucuresci, dlu Pascali va veni dimpreuna cu trup'a sa la noi romanii din imperiulu austriacu, spre a arangia câte-va representatiuni intre fratii sei carora sôrtea vitrêga li denegã pan'acuma sê póta avé si ei unu teatru natiunalu.

Nu vreu sê vorbescu acuma despre necesitatea unu teatru natiunalu. Ast'a o scimu si o simtîmu cu toti pre bine. S'a dîsu de multu, cã teatru lu este scól'a moralitãtii, — dar nu trebuie sê uitãmu neci acela, cã teatru lu are o influentia grandioasa si a supra desvoltãrii spiritului natiunalu. Sêrbii, mai putîni decãtu noi, provediura de multu ponderositatea unu teatru natiunalu si numai decãtu si fondara unulu. Noi romanii inca trebuie sê ne nisuiamu intr'acolo, ca in venitoriulu celu mai de aprópe asîsdere sê potemu avé unu teatru natiunalu.

Teatru natiunalu? Ce ilusiune e acêst'a, mi-va dice cine-va cu sange rece. Si va avé dreptu. Neajunsurile si lipsele nôstre in tempulu presinte sunt atâtu de multe, încãtu a cugetã la posibilitatea infintiãrii

unui teatru natiunalu e numai unu visu frumosu, o ilusiune dulce.

Pentru aceea salutãmu cu bucuri'a viua pe acei sacerdoti ai scenei romane, carii ne cercetêza din candu in candu cu trupele loru, spre a ne incantã cu farmecile limbei nôstre sonóre, si spre a ni infatisiã persoanele si faptele maretie ale strabuniloru nostri. De osebitu salutãmu intre noi pe celebrulu artistu Pascali, carele impreuna cu genialulu Millo sunt fal'a scenei nôstre natiunale.

Si déca se va deschide teatru lu natiunalu in cutare orasiu romanescu, asiu dorí sê asiste celu putînu la o representatiune si lucratoriulu preseii magiare, dlu ifj. Ábrányi Kornél, ca sê véda *ce suntemu?*

M'am dedatu cu manier'a foiloru unguresci. Ele monopolisêza sciinti'a, cultur'a, libertatea numai pentru unguri; ele nu cunoscú pe fati'a pamentului poporu bravu, precum sunt ungurii: pentru aceea neci nu mai face a supra mea vr'o impresiune estraordinaria, déca cetescu in ele atare articulu despre noi romanii. Sciu pré bine, cã aceia sunt inspirati mai totdeauna de reavointia si malitia. Nu me superu. I lasu inpace. Sê-si continue petrecerea dupa placulu loru. Chacun a son gôut!

Candu inse vedu, cã respectivulu autoru nu posiede neci chiar cunoscintiele primitive ale obieptului despre care vre sê trateze, me indignezu. Intru adeveru asemenea omuleti trebuie sê posieda o buna dósca de temeritate, ca sê póta avé curagiulu de a pasí inaintea publiculu seriosu cu necalitatele loru produse spirituale.

Intre acesti omuleti ocupa unu locu demnu si junele Ábrányi Kornél. Dinsulu scrise in nr. 14 alu foiei „Magyarország és a Nagyvilág“ unu articulu despre slavii din Ungaria. E bine, voru dice stimatele mele cetitóre, ce avemu noi cu slavii? Da, aveti dreptu. Noi n'avemu neci o tréba cu slavii. Inse invetiatiulu nostru magiaru dice, cã dieu noi avemu legature strinse cu slavii, — elu intaresce, cã suntemu — slavi. Nu rideti. rogu-ve, si nu luati lucrulu de gluma, cã-ci momentulu e fôrte seriosu. Scriitorii cu minte, carii tienu ceva-si la reputatiunea loru nu vorbescu numai in ventu, fara basa. De buna sêma si ungurasiulu nostru a descoperitu nescari documinte vechi, cari lu-indreptatescu a esí la lumina cu descoperirea sa despre originea nôstra slavica. Ce pecatu, cã nu le publica.

Dar in loculu acelor documinte dinsulu ni spune alte lucruri nôue, despre cari noi n'amú sciutu neci candu nimica. Elu adeca ni istorisesce, cã „adi multi romani din Ungari'a mai tare se bucura, déca li dîci cã-su — rusi! Nu e mirarc, — cã-ci — precum dice dinsulu mai departe — *n'au istorici* si nu tienu multu la ambitiunea loru natiunala.“

Din aceste poteti vedé, cã junele Ábrányi Kornél e unu omu fôrte invetiatu si a studiatu din dósca 'n dósca vieti'a, datinele, naravurile si istori'a romaniloru, si cã prin urmare e fôrte competinte a scrie articoli despre romani — in foile unguresci.

Sê-lu lasãmu dar' in pace!

Èr voi Sincai, Petru Maioru, Clainu, Cogalniceanu, Laurianu, Papiu, Hajdeu si altii plangeti si geliti amaru, cã-ci ati lucratu insedaru! Invetiatiulu Ábrányi Kornél neci nu scie, cã esistat'ati candu-va sêu ba?

Josifu Vulcanu

## Procesul presedintelui Johnson.

Cu ilustratiune pe pag. 161.

Trei-spre-diece martiu e o dî insemnata in istori'a omenimei, cã-ci in diu'a acést'a s'a inceputu in Washington procesul pentru calcare de juramentu, contra presedintelui statelor unite americane, — e o dî insemnata inse trista, pentru cã acést'a s'a intemplatu chiar cu acela, care e chiamatu a fi reprezentatele si aperiatoriu dreptãtii, — dar' e mare totu deodata, cã-ci e dovada despre maiestatea unei natiuni, de care o persóna singura, nu póte dispune dupa arbitriu.

Inca inainte cu vr'o câte-va dîle de scen'a intemplanda, stradele Washingtonului numai ce gemeau de multimea poporului curiosu de a vedé, ceea ce n'a mai vediutu si n'a mai ajunsu Americ'a. Din indepartare de cinci sute de mile telegrafase unii, ca sê li-se pastreze bilete de intrare pe diu'a anumita, desí cu totulu numai o miia s'a inpartítu, cã-ci galeri'a senatului numai atãtoru persóne póte dá incapere. Multimea inmensa se asiediasse prin ante-camerele senatului si pe stradele invocinate.

Vorbiau totu feliulu de combinatiuni minunate, unii credeau cã presedintele Johnson cu putere armata va inprasciã senatul si parlamentulu, altii diceau, cumca orasiulu geme de ex-revolutionari din Maryland, si de ómeni suspiciosi din partea mediana, si cã au vediutu comandanti din trupele guerilice a le Virginiei, umblandu pe strade in vestminte schimbate.

Nimicu inse nu s'a intemplatu din tóte aceste. Neci unu deputatu si neci unu senatore, nu s'a confundatu din tóte aceste nimicu. La dóue-spre-diece óre din dî s'a deschisu siedinti'a, incependu-se ca de comunu cu rugatiune, in carea capelanulu senatului a introtiesutu pasagiulu, cã a totupoterniculu si marele judecatoriu ce locuesce in cieriuri, sê guverneze dupa dreptate pertractarea de adi, a inaltului tribunalu.

Salonulu senatului a fostu totu asié, ca de alta data, cu acea deosebire, cã printro scaunele senatoriloru erau asiediate 150 de scaune pentru deputati. In drépt'a si stang'a presedintelui senatului erau asiediate mesele acusatiloru si aperiatoriloru. Puntu la o óra a intratu in senatu judele statului Chase. Atunci presedintele senatului s'a sculatu si i-a predatu presidiulu, pronuciandu, cumca senatul s'a straformatu in tribunalu. Chase a datu cetire actului de acuzare si apoi a ordinatu „sergeant at arms“-lui, sê dee de scire parlamentului, cã senatul e gata a incepe procesul contra lui Johnson si sê vie sê-si ocupe locurile.

Sergeantulu a deschisu usi'a si cu tonu innaltu a dîsu : „Managerii (acusatorii) parlamentului.“ Managerii intrandu au ocupatu locu in stang'a presedintelui, — dupa acést'a Chase a demandatu sergentului sê chiamo pe acusatulu. Intre o linisce mormentalã, a pronuciatu acést'a, cuvintele : „Andrew Johnson, presedinte alu statelor unite, presenta-te si respunde la acuz'a, ce parlamentulu a aredicatu contra ta.“

In momentulu acést'a ochii tuturorã erau atîntiti spre usi'a ce acum se deschise se, in locu de presedintele a intratu inse aperiatoriu sei, si au ocupatu locu in drépt'a presidiului, dintre cari unulu scolandu-se cetesce rogarea presedintelui acusatulu, in carea cere o prolongire de patru-diece de dîle, ca sê-si póta gatã aperiarea.

Deputatii acusatori protestau din tóte poterile contra prolongirei si pretindeau ca inca in aceea dî sê se incépa procesulu. Senatul in urma, roitiandu-i rogarãa, totusi i-a datu o prolongire de diece dîle.

## CE ENOU?

△ (*M. Sa domnitoriulu Romaniei Carolu*) a caletoritu in dîlele trecute la Jasi, unde a fostu primitu cu bucuria mare si urãri entusiastice. Sér'a orasiulu a fostu iluminatu splendidu. In suit'a M. sale a fostu si ministrii Brateanu si Gusti.

△ (*Cumetrulu imperatului*). O intemplare originalã avú locu in 24 aprile in palatiulu regalulu din Buda cu ocaziunea candu Mai. Sa a primitu deputatiunea gratulatore din Agri'a, — adeca dupace oratorulu deputatiunei eppulu Lévy si-a gatatu gratularea, a pasítu inainte unu tieranu ce asiderea erã membru alu deputatiunei si a inceputu: Maiestatea Ta! la poporulu nostru e datina cã, intrandu in asié casa unde s'a nascutu de curundu ceva pruncu si déca n'a fostu chiamatu de cumetru, singuru pe sine se chiama de cumetru si pentru acést'a platesce o anumita tacsã. Deci fiindu acum si eu asié, te rogu se ai bunatate a me primí si pe mine de unu astfeliu de cumetru, pentru ce si platescu tacs'a, — si cu ast'a a scosu unu taleru din buzunariu si l'a pusu pe mésa. — Se póte inchipuí suprierea ce a causat'o casulu acést'a de totu straordinariu, in primirea inpreunata cu tóte tieremoniile.

△ (*Botezulu de curte*). Evenementulu celu mai momentosu alu capitalei Pestei in diu'a de 25 aprile, a fostu botezulu nou nascutei archiducese. Inca pe la amedi abié poteai strabate pe podulu de poste Dunare de multimea, ce se ducea la Bud'a in cetate, ca sê véda óspetii ce se voru duce la botezu. Caretre splendide si pompóse una dupa alta se suiau in cetate, ducandu persónele ilustre, demnitarii besericesci si civili, ce aveau a asiste la ceremoniile maretie. Botezulu l'a indeplinitu primatele, ceremoniile s'a tienutu in intrulu palatiului si asié nu s'au potutu vedé. Cumetru a fostu tat'a imperatului archiducele Carolu Franciscu, si cumetra regin'a de Neapole si contes'a Trani. Archiduci, ministrii, ilustritati, demnitati besericesci si altii au formatu numerulu óspetiloru. Pe piati'a de parada a cetatii erã postata militia, care mai de multe-ori a datu sãlve. Camer'a deputatiloru a fostu reprezentata prin diece membrii, pe cari i-au alesu in siedinti'a de la 10 óre.

△ (*Mai. Sa imperatulu*) cu ocaziunea fericitei nascere a imperatesei a agratiatu 868 de arestati, parte iertandu-le de totu pedéps'a, parte de jumetate, si parte usiorandu-o.

△ (*Procesulu drei Ebergényi*), s'a pertractatu finalmente in dîlele din urma, inaintea tribunalului din Viena, si s'a judecatu la temntia grea de dóue-diece de ani, pe langa pierderea nobilimei.

\*\* (*Advocati noi*). In sambat'a trecuta éra si trei juni romani facura censur'a advocatiale, si a nume dlu Ignatu din Biharea, dlu Nilvanu din Satumare si dlu Fercu din Aradu.

△ (*Numele*) nounascutei archiducese e Maria, Matilda, Valeria, Amali'a.

△ (*Insaniare pe la Pasci*). Locuitorii din Scheibsi si Lunz, in locu sê se petróca si ei ca alta lume la Pasci, si-au petrecutu cu insaniatulu, cã-ci in diu'a de Pas-

## Literatura si arte.

ci demaneti'a asié a mai ninsu de tare, de pana la amé-di a fostu néu'a pana in genunchi.

△ (*Unu june fericitu*). Prin Vien'a si Pest'a se vorbesce fórte multu despre unu teneru, care a incredinti-atu mai multu de diece fete pana acum. In Pest'a s'a datu de Dr. Pick, in Vien'a parte de Dr. Bleier, parte de proprietariu mare. Prin portarea sa de totu cavalerésca, conversarea atragatóre si dragalasia, si pe langa aceste, prin esteriorulu frumosu si placutu a dus'o pana acolo, încátu ori ce tenera frumósa ajungandu in societatea lui, erá rapita de totu de amorulu lui, si se tienea a fi ajunsu culmea fericirei, déca acest'a inca i promitea amorulu seu. Folosindu-se de ocaziunea binevenita, a si implinitu dorinti'a toturoru frumóseloru amorisate in elu; si asié s'a incredintiatu celu putínu cu diece.

△ (*Sinucidere dupla*). In 23. l. c. in Sabíu, unu oficiru a inpuscatu pe dómn'a la care locuíá, si apoi s'a inpuscatu si pe sine. Dupa cum se vede femeí'a singura s'a invoitu la acest'a, si se crede cá relatiuni de amoru i-ar fi sedusu la acestu faptu oribilu.

△ (*Ce-e pre multu, nu-e sanetosu.*) Unu juristu de alu doilea anu de la académi'a din Clusiu cu numele Szentkovics, suferindu mai multe díle in sgârciuri de stomacu, a inceputu a luá medicina, vedindu inse cá nu-i trece dupa olalta, a beutu tóta medicin'a de odata, cugetandu cá dóra i va trecé mai iute. Dupa acést'a la cuprinsu dorerile si mai tare, asié cátu n'a sciutu ce sê se mai faca, si in desperarea acést'a ne aflandu altu ceva cu ce sê-se sinucida, a spartu o sticla si cu unu darabu de aceea atáta si-a spintecatú gátulu pana la taiatu, si in diu'a aceea a si muritu.

\* \* (*Decoratiuni*). Maiestatea sa s'a induratu pre gratiosu a decorá cu crucea ordului Franciscu Josefianu pro protopresbiteriulu romanu din Timisior'a Meletiu Dregiciu, si pre directorulu preparandiei romane din Aradu, Alesandru Gavra, pentru meritile loru pre tere-nulu besericescu scolariu.

\* \* (*Liturgia*). Din caus'a fericitei nasceri a Majestatii Sale se tienú in Bud'a, la 23 a l. c. pre la 11 óre, liturgia solena, celebrata de primatele Ungariei, assistatu de corpulu episcopiloru, cari se afla in Bud'a-Pesta. La acést'a liturgia au fostu de fatia: intregu ministeriulu ungurescu, membrii ministeriulu translaitanicu, precum si ai ministeriulu comunu, cáti se afla pre aici, presiedintii dietei, multi membri ai corpului legelativu, suit'a de curte, corpulu generaliloru imp. reg., multi oficieri din statulu-magioru, deputatiunile cetátiloru sorori, precum si deputatiunea cottului Pestei, represintantii diverseloru jurisdictiuni si ai insociriloru si instituteloru din Buda-Pesta.

\* \* (*Siedinti'a publica*) a societátii de leptura a junimei romane studióse in Oradea-Mare, precum audímu, se va tiené in joi'a de dupa Rusali, ca astfelu si preotímea din locuri mai indepartate sê póta luá parte. Ni se scríe, cá unii aru voi a tiené cu ocaziunea acést'a si unu balu in folosulu societátii de leptura, dar inca nu s'a decisu nimica positivu in caus'a acést'a. — Chiar acuma audíramu, cá societatea de leptura a junimei romane din Beiusiu asísdere va tiené in lun'a venitóre o siedinti'a publica.

\* \* (*Necrologu*). Zachari'a Bena juristu de an. III. la académi'a din Sabíu a repausatulu in 9 aprile. Natiunea nóstra a pierdutu in repausatulu pe unu june bravu, cu talentu, si romanu zelosu. — Fí'a-i tierin'a usióra!

\* \* (*Celebrulu si neobositulu nostru poetu*), dlu Dimitrie Bolintinianu a finitu siese drame istorice si a nume: 1) Mórtea lui Constantinu Brancoveanu, — 2) Marirea si mórtea lui Mihaiu Vitézulu, — 3) Despotu voda ereticulu, — 4) Mihnea care-si taiá boierii, — 5) Postelniculu Constantinu Cantacusino, — 6) Dómn'a Kejn'a. Aceste opuri mai nainte de a eší in brosiure separate, se voru publicá in „Trompet'a Carpatiloru.“

\* \* (*Dlu dr. At. M. Marienescu*) a scosu la lumina o brosiura sub titlulu: „Detorintiele nóstre.“ Unu discursu poporalu inchinatu preotiloru si invetiatoriloru romani Pretiulu 20 cr. Opulu se afla de vendiare la autoriulu in Lugosiu.

\* \* (*Teatralu*). „Telegrafulu“ publica scirea placuta, cá artistulu Pascali de la Bucuresci va sosi cátu de curendu la Sabíu, spre a arangiá acolo câte-va representatiuni teatrale. Salutámu cu o viua bucuria intentiunea dlui Pascali, si suntemu convinsi, cá publiculu romanu in ori care orasiu i va usióra cu placere greutátile de a poté sacrá si in midiloculu loru câte-va seri Thaliei romane.

## Din strainetate.

\* \* (*„La Reforma“*) diariu politicu de tóte dílele din Madrid, anuncia in nr. seu din 4 aprile s. n. alegerea cu unanimitatea voturiloru, a d-lui V. A. Urechia, de membru corespondinte alu Academieí regesci de la lengua. „La Reforma“ insotiesce acést'a scire de laude distinsé la adresa dlui Urechia si termina dicandu: „Felicítámu cordialminte pre d. V. A. Urechia pentru onoratórea distinctiune ce a primitu de curandu de la regése'a Academi'a, si dorimu ca atátu acestu titlu cátu si acél'a, ce nu este multu tempu, i conferi si Academi'a Matritense sê-i servésca de stimulu in brilantea sa cariera si mai alesu in cultivarea literiloru spaniole.“

\* \* (*Drepturile femeiloru*). „La Douna“, unu díuariu Paduanu redigeatu de femei italiene amenintia in modu curiosu pre toti aceia, cari nu vreu sê scia nimicu de emancipatiunea femeiloru. „In tóte tierele civilizate, scríe numitulu díuariu, se radica voci in favorea femeiei. In Belgi'a i se dau drepturi politice; in Angli'a pledéza Stuart Mill pentru drepturile nescirbite ale femeiei; Staturile Unite deferescu unei femeie postulu de ambasadoru in tieri straine; in Austri'a femeí'a are dreptulu de a votá la alegerile comunale si provinciale; asemenea in coloni'a Victori'a: in oficiile camerei florentine se discuta propunerea lui Morelli; in Franci'a se lupta scriitori harnici din ambele sese pentru drepturile femeiei, si antái'a radia de libertate pe orizontulu acela va luminá si spre femeí'a italiana. Voi contrarii femeiei! nu ve inchideti ochii, tempulu si-are semnele sale: sê nu ve suprinde evenimintele neincungiuravere, castigatí ve inca de tempuriu meritulu de a ve alaturá opiniunii publice“ Díuariulu din Parisu „Liberté“ inca pretinde, sê se dee femeiloru dreptulu de alegere pentru corpulu legelativu. Pe fati'a pamentului existe numai un'a tíera, unde participa si femeile la legislatiune, tier'a acést'a e Australi'a.

\* \* (*Garda de femei*). Jurnalulu Coloniei din Zoinville (Brasilia) ni spune, cá Presidentulu Republicei Paraguay, Generalulu Lopez, face recrutare si de femei, astfelu pana acuma au formatu o garda de 75. Cele mai curagiose si cele mai puternice au gradulu de oficiu.

Unu soldatu salutandu pe unu oficeriu, recunosct in acést'a pe femeia lui, pe carea de multu tempu nu o vediuise si voi de bucuri'a revederei sê o imbratiesieze. Inse oficerulu femeiescu recunoscundu in acést'a unu casu de insubordinatiune lu-trimise de indata la arestu.

△ (*Câsi fara trepte*). Inainte de acést'a cu câtu-va tempu, la edificarea unei case in cuartirulu din Paris du Roule, au probatu unu modu nou de edificare, — si anume, la casa edificata n'au pusu trepte, ci suirea in etagiuri se intempla prin puterea masinei hydraulice, adeca cu masina de aceea, de care se folosescu acum de mai multu tempu in Parisu la edificâri. Masin'a hydraulica e compusa din doue vase cuadrate si largi, cari se umplu pe rendu cu apa, carea servesce totu deuna de ecilibriu greutâti ce se aredica. Vasele aceste, cari au in midilocu unu spatiu inchisu de apa si proviedutu cu scaune, in fiacare minuta se aredica in susu si in josu, si prin acést'a locuitorii casei, se suie si pana in etagiulu celu mai inaltu fara neci o ustenela. Unu astfelu de masina de suitu si scoboritu vóiescu sê aplice acum si la edificiulu celu nou alu Bancei din Franci'a.

△ (*Unu banchieru pierdutu*). Din Mainz se scrie câ acolo a causatu sensatiunea si compitimire mare disparerea unui banchieru teneru. Adeca a doua di de pasci, pe la nóa ore sêra esindu din casina, si-a luat drumulu catra casa, pe unde s'a si intelnitu cu mai multi amici, dar' acasa n'a ajunsu, si de-atunci pana in diu'a de adi nu s'a mai prezentatu. Nefericitulu a lasatu gelindu unu tata betranu, o nevêsta tenera si duoi copilasi.

△ (*Mai unu trouu derimatu*). Todoru regele Abisiniei dupa o lupta inversiunata, purtata inainte portiloru Magdalei si in carea au caditu patru-spre-diece mii de Abisinieni, de catra armata englesa a fostu devinsu de totu. Elu inguru inea a caditu in batalia, ér' duoi feciori ai lui au devenitu prisionieri.

△ (*Amoru dupa mesura*). In San-Francisco s'a infintiatu o societate, acarei membri sunt totu numai teneri neinsurati. Scopulu societâti loru e, ca pe langa cultivarea spiritului sê se ingrigesca ca si corpulu sê nu degenezeze, si cum au eugetat' o ei câ o voru pute-o ajunge acést'a? Asié câ fiecare membru s'a obligatu a nu-si luá neci decum de socia o asié fêta, carea nu va avé o anumita inaltîme. Ar fi originalu a vedé pe câte unu domnisióru de aceea, déca s'ar amorisá in vre-o tenera frumósa si incantatóre, scotîndu tiolulu (mesur'a) din puzunariu si mesurandu-o sê véda câ ore lovesce mesur'a cea prescrisa de statute?

△ (*Escese in Sinagoga*). In sambat'a trecuta in Sinagog'a din Unterleinach din nisce schimbâri de vorbe intre jidovii adunati, s'a inceputu mai in urma o bataia formala, carea s'a finitu cu mai multe raniri.

## Gâcitura de siacn.

Cu	ti	ce-	mi	ri-	se-	Si-	siop-	De Anastasi'a			
ri-	ne-	ra	lip-	le	ti-	dic-	sce	Suciu.			
gal-	Spu-	Co-	co-	di-	tóre	sio-	su-	pe	cu	tóre	Nu
liue?	flo-	tie	De	ni-	pli	na,	Nai	ma-	ai	di-	ochi-
losi?	bi-	bu	ra	si-	ta	ri	a-	to	tie?	sie?	Nai
de	a-	in	bi-	ce	di-	cam-	ti	si	Nai	sio-	na
si	fa-	ó-	dal-	Cu	pini	me	re	Co	sfe-	tre-	jes-
ti	veci	iu-	esti	Deci	nu-	du-	riu	mun-	ma-	me	ri
pii	la	nita	si-	sus-	nu-	De	Celu	re-	din	tosi	cutu
mach	nu	co-	plan-	ce	mai	ce	unu	ce-	nu	de	lu-
be-	rulu	de	bra-	Di-	man-	ste-	Co-	Se pôte deslegá dupa saritura ca-lului.			
gi	vi,	na	do-	le.	pii	ai	dru				

Deslegarea gâciturei de semne din nr. 11.

Pasere din colovie  
Sórtea ta cu sórtea mea,  
A legatu o prietenie  
Care credu câ va tiené,  
Pana-ti voru da tie cale  
De vei vrea sê poti sburá  
Catra dealu, au catra vale,  
Din stremta casuti'a ta!

de Andreiu Muresianu.

Deslegare buna primiramu de la dómnele si domnisiórele: Emilia Cadariu, Paulina Pele, Maria Dragosiu, Ana Basia, Emilia Popoviciu, Hersilia Magdu, Maria Vuculescu, Cleopatra Miculescu, Julia Suciu, si de la domnii: Stefanu B. Popoviciu, Grigoriu Stoiacoviciu, Joanu Sturza si Sigismundu Catoca.

Deslegarea gâciturei din nr. 10 o mai primiramu de la dómnele si domnisiórele: Cleopatra Miculescu, Amalia Cocu, Emilia Popoviciu si de la domnulu Joanu Sturza.

## POSTA REDACTIUNEI.

Cu esemplare complete mai potemu inea sierbi din inceputulu anului. Pretiulu pe diumetato de anu 4 fl. Pentru tabloulu nacionalu e a se alaturá 1 fl. 20 cr.

Proprietariu, redactoru respundiatoriu si editoriu: **IOSIFU VULCANU.**

S'a tiparitu in Pest'a 1868. prin Alexandru Kocsi (in pografîtia lui Érkövi, Galgóczy si Kocsi.) Piatia de pesci Nr. 9.